

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 16 listopada 2017 r.

sprawy **M.S.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 13 grudnia 2016 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 29 czerwca 2015 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną, w części dotyczącej zarzutów z pkt 1 i 2,**
- 2. w pozostałej części (w zakresie zarzutu z pkt 3), na podstawie art. 531 § 1 k.p.k., kasację pozostawić bez rozpoznania,**
- 3. zwolnić skazanego M.S. od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego,**
 - 4. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adwokata P.N. – Kancelaria Adwokacka w S. – kwotę 738 zł**
(siedemset trzydzieści osiem złotych), w tym 23 % VAT,
tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji z urzędu.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 29 czerwca 2015 r., w sprawie o sygn. akt II K (...), prowadzonej przeciwko kilku oskarżonym, w tym m.in. przeciwko M.S., uznał wymienionego za winnego popełnienia czynu z art. 278 § 1 k.k. (czyn z pkt III aktu oskarżenia) i na tej podstawie wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 1.B wyroku), zaliczając na jej poczet okres tymczasowego aresztowania od 24 stycznia 2012 r. do 7 listopada 2012 r. oraz od dnia 23 lutego 2013 r. do dnia 11 listopada 2013 r., przyjmując jeden dzień aresztu za odpowiadający jednemu dniowi kary pozbawienia wolności (pkt 1.D wyroku). Na podstawie art. 46 par 1 k.k. zasądził od M.S. na rzecz C. w W. kwotę 15.000 zł tytułem naprawienia szkody w części wyrządzonej czynem przypisanym w pkt 1.A wyroku, orzekł także o kosztach za obronę z urzędu oraz kosztach sądowych. W pkt 1.A wyroku Sąd uniewinnił M.S. od pozostałych siedmiu zarzucanych mu czynów.

Oprócz prokuratora, który wywiódł apelację na niekorzyść wszystkich oskarżonych, apelację wniósł także m.in. obrońca oskarżonego M.S., który zaskarżył wyrok Sądu I instancji na jego korzyść w części, tj. w zakresie pkt 1.B, C i D, co do winy oraz w zakresie rozstrzygnięć o kosztach postępowania i kosztach obrony z urzędu. Na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 i art. 424 § 1 k.p.k. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę dowodów polegającą w szczególności na:

a. odmówieniu wiary w zakresie przypisanego czynu zabronionego wyjaśnieniom oskarżonego M.S., który nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, w sytuacji, gdy wyjaśnienia te są spójne i konsekwentne w toku całego postępowania karnego, znajdują poparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, w szczególności zeznaniach złożonych w toku postępowania przygotowawczego przez świadków K.K. i B.T. ;

b. oparciu tezy o winie i sprawstwie oskarżonego w zakresie przypisanego mu czynu zabronionego na zeznaniach świadków A.K. oraz M.E. i D.K. w sytuacji,

gdy były one niekonsekwentne, zmieniane w toku postępowania przygotowawczego, a nadto:

- świadek A.K. miał osobiste powody pomawiania oskarżonego M.S. o udział w przestępstwie, którego oskarżony nie popełnił, które to powody wynikają z postawy świadka w toku postępowania w niniejszej sprawie (kontaktowanie się z bliskimi oskarżonych w celu uzyskania korzyści za zmianę zeznań i nakłonienia oskarżonego do współpracy ze świadkiem) oraz w uprzednio toczących się postępowaniach (przyznanie przez świadka A.K., że bezpodstawnie w innym postępowaniu pomawiał inne osoby o dokonanie czynu opisanego w zarzucie V aktu oskarżenia, które rzekomo czynu tego nie popełniły), co w całości pozbawia wiarygodności zeznań A. K.;

- świadkowie M.E. i D.K. zmienili w postępowaniu sądowym, w którym mieli zagwarantowaną swobodę wypowiedzi, swoje zeznania w zakresie udziału oskarżonego M.S. w kradzieży agregatu prądotwórczego wraz z przyczepą;

- c. odmówieniu wiary zeznaniom K.K., w sytuacji, gdy zeznania te w zakresie, w jakim wskazał, że na miejscu zdarzenia czynności polegającej na odłączaniu agregatu i przyłączeniu go do pojazdu dokonywała faktycznie jedna osoba (co wykluczałoby udział oskarżonego M.S.), co znajduje potwierdzenie w zeznaniach złożonych w toku postępowania przygotowawczego przez świadka B.T., a świadek, jako osoba niezaangażowana w dokonanie przestępstwa, nie miał żadnych osobistych powodów do bezpodstawnego pomawiania innych osób, czy przedstawiania zdarzenia w sposób niezgodny z rzeczywistym przebiegiem;

- d. bezpodstawnym pominięciu zeznań B.T. złożonych w postępowaniu przygotowawczym, w sytuacji, gdy zeznania te w zakresie, w jakim świadek wskazała, że na miejscu zdarzenia czynności polegającej na odłączaniu agregatu i przyłączeniu go do pojazdu dokonywała faktycznie jedna osoba (co wykluczałoby udział oskarżonego M.S.), znajdują potwierdzenie w zeznaniach złożonych przez świadka K.K., a świadek, jako osoba niezaangażowana w dokonanie przestępstwa, nie miała żadnych osobistych powodów do bezpodstawnego pomawiania innych osób, czy przedstawiania zdarzenia w sposób niezgodny z rzeczywistym przebiegiem;

2. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść postanowienia o zasądzeniu kosztów obrony z urzędu zawartego w pkt 8C wyroku, a to § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w związku z art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2015 r. poz. 615, z późn. zm.) poprzez zasądzenie w pkt 8C wyroku wynagrodzenia na rzecz obrońcy z urzędu w kwocie netto, tj. w kwocie 4.200,00 zł nie powiększonej o 23% podatku od towarów i usług;

3. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na przyjęciu sprawstwa i winy oskarżonego w zakresie przypisanego mu czynu zabronionego, w sytuacji, gdy całokształt materiału dowodowego, ocenionego prawidłowo, na taki pogląd nie pozwala.

W konsekwencji obrońca wniósł o:

I. zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonego od czynu przypisanego pkt 1 wyroku, uchylenie pkt 1.C i D wyroku oraz zmianę postanowienia o zasądzeniu kosztów obrony z urzędu;

II. względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji,

Po rozpoznaniu wywiedzionych środków odwoławczych, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 13 grudnia 2016 r., sygn. II AKa (...), uchylił zaskarżone orzeczenie m.in. odnośnie oskarżonego M.S. z pkt 1.A (pkt 1 wyroku SA), zaś w pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Z rozstrzygnięciem tym nie zgodził się obrońca z urzędu skazanego, który zaskarżając orzeczenie Sądu Odwoławczego w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu I instancji wobec M.S., na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. podniósł zarzut rażącego naruszenia prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 433 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., poprzez:

1. brak wyczerpującego podania w uzasadnieniu orzeczenia Sądu II instancji, dlaczego Sąd uznał zarzuty apelacyjne obrońcy za niezasadne;
2. nie odniesienie się przez Sąd Apelacyjny do zarzutu podniesionego w apelacji obrońcy dotyczącego nieprawidłowej oceny dowodu z wyjaśnień M.S.;

3. dokonanie jednoznacznej oceny dowodów w postaci zeznań świadka A.K. w zakresie ich wiarygodności, a w konsekwencji przesądzenie przez Sąd II Instancji o winie i sprawstwie oskarżonego M.S., co do zarzucanych mu czynów opisanych w pkt I, II, IV, V, VI, VII i VIII aktu oskarżenia, co do których uchylono wyrok Sądu I instancji i sprawę w tym zakresie przekazano do ponownego rozpoznania, w sytuacji gdy zeznania te, przeprowadzone bezpośrednio przed Sądem I Instancji, zostały przez Sąd meriti ocenione jako niewiarygodne, niespójne i nielogiczne, a skazany został uniewinniony od zarzucanych mu czynów, „co w konsekwencji prowadzi do niepozostawienia Sądowi I Instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy odnośnie czynów zarzucanych M.S. w pkt I, II, IV, V, VI, VII i VIII aktu oskarżenia możliwości swobodnej oceny dowodów, nawet w sytuacji ujawnionej na rozprawie z dnia 22 czerwca 2015 roku okoliczności pomawiania innych osób o czyny zabronione, w których nie brały one udziału oraz weryfikowanie zeznań tegoż świadka w oparciu o niekonsekwentne zeznania świadków M.E. i D.K., nie zaś w niezaangażowanego w dokonanie przypisanego skazanemu przestępstwa świadka K.K. ”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...) oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów obrony z urzędu oświadczając, że nie zostały one uiszczone ani w całości, ani w części.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator, mając na uwadze treść zarzutów z pkt 1 i 2 kasacji, wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej, zaś w związku z zarzutem z pkt 3 – na podstawie art. 531 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. – o pozostawienie kasacji bez rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę skazanego kasacja, w zakresie zarzutów z pkt 1 i 2, jest oczywiście bezzasadna.

Przypomnieć należy, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a powody jej wniesienia określa przepis art. 523 k.p.k. Wzruszenie prawomocnego orzeczenia w jej drodze możliwe jest jedynie w wypadku stwierdzenia rażącego naruszenia prawa materialnego lub procesowego, jeśli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Wbrew twierdzeniom obrońcy, Sąd Apelacyjny, stosując

się do nakazu wyrażonego w art. 433 § 2 k.p.k., rozpoznał apelację, a w uzasadnieniu orzeczenia, zgodnie z wymogiem z przepisu art. 457 § 3 k.p.k., podał, dlaczego uznał podniesione zarzuty za niezasadne. Zgodzić należy się ze stanowiskiem prokuratora wyrażonym w odpowiedzi na kasację, że wniesienie kasacji umożliwiło skarżącemu, po raz kolejny, nie tylko negację, ale również polemikę z dokonanymi przez Sąd ustaleniami faktycznymi. Zdaniem obrońcy ustalenia faktyczne oparte być powinny jedynie na wyjaśnieniach skazanego M.S. i na tych dowodach, które nie były z nimi sprzeczne, m.in. zeznaniach M.E. i D.K. z postępowania sądowego, czy K.K. i B.T. z postępowania przygotowawczego. Pozostałe zaś dowody, takie jak zeznania A.K., są według skarżącego niewiarygodne i nie mogą być w związku z tym podstawą ustaleń sądu. Na k. 19-21 uzasadnienia swojego wyroku Sąd Apelacyjny przedstawił w sposób przekonujący, dlaczego zarzuty obrońcy skazanego, podniesione w apelacji, uznał za niezasadne. Lektura uzasadnienia uprawnia do stwierdzenia, że wydane orzeczenia poprzedzone zostały wszechstronną, wnikliwą i obiektywną oceną, w najmniejszym stopniu nie naruszającą zasady sformułowanej w art. 7 k.p.k. Przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną przywołanego powyższej przepisu wtedy, gdy m.in. stanowi wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających tak na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2011 r., II KK 183/11, LEX nr 1108458). Obowiązek dokonywania oceny wiarygodności materiału dowodowego w oparciu o wszechstronną, zgodną z zasadami logicznego rozumowania, wskazaniemi wiedzy i doświadczenia życiowego, analizę, dotyczy nie tylko sądu orzekającego. Po stronie skarżącego leży bowiem obowiązek wykazania jakich konkretnych uchybień dopuścił się sąd meriti w kontekście zasad wiedzy, w szczególności logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego, oceniając zebrany materiał dowodowy. Za niewystarczające w związku z tym należy uznać samo przeciwstawienie dowodom, na których oparł się sąd orzekający, dowodów przeciwnych, jeśli nie zostanie jednocześnie wykazane, że to właśnie owe dowody przeciwnie, ocenione w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego, winny uzyskać walor wiarygodności. Mając na uwadze powyższe uwagi należało uznać zarzuty kasacyjne z pkt 1 i 2 za oczywiście bezzasadne.

W kategoriach nieporozumienia należy zaś potraktować zarzut podniesiony w pkt 3 kasacji. Zasadnym wydaje się przypomnieć, że zgodnie z treścią art. 519 k.p.k. kasacja może być wniesiona od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie. Przepis zawiera więc wymóg nie tylko prawomocności wyroku, ale także, aby wyrok sądu odwoławczego kończył postępowanie. Przez „wyrok kończący postępowanie” należy rozumieć takie orzeczenie, które prawnie wyłącza możliwość dalszego zwykłego toku instancji. W rozpoznawanej sprawie nie kończy postępowania rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego z pkt 1, w którym Sąd uchylił w części zaskarżony wyrok Sądu I instancji i przekazał sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Skoro wyrok uchylający orzeczenie sądu I instancji i przekazujący sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania nie kończy postępowania w rozumieniu przepisu art. 519 k.p.k., to podniesienie w tym zakresie zarzutu kasacyjnego, skutkuje pozostawieniem kasacji w tej części bez rozpoznania, stosownie do treści art. 531 § 1 k.p.k. Wywody skarżącego związane z powyższym zarzutem pozostają zresztą w oczywistej sprzeczności z deklarowanym w części wstępnej kasacji zakresem zaskarżenia (wskazano jedynie na pkt 2 wyroku Sądu Apelacyjnego, a więc rozstrzygnięcie o utrzymaniu w mocy wyroku Sądu I instancji z pkt 1.B, 1.C i 1.D).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.